Obsah

Předmluva 1

KAPITOLA 1

Úvod 2

Podstata a význam účetnictví 2
Organizace účetnictví 2
Předmět účetnictví 3
Rozsah vedení účetnictví 3
Schéma účetních soustav 4

KAPITOLA 2

Účetní záznamy 5

Význam a podstata účetní dokumentace 5
Bez účetního dokladu nesmíme účtovat 5
Členění účetních dokladů 6
Podle počtu dokumentovaných účetních případů rozlišujeme 6
Schéma členění účetních dokladů 6
Náležitosti účetních dokladů 6
Vyhotovování účetních dokladů 7
Číslování dokladů 7
Opravy účetních dokladů 7
Zpracování, oběh a úschova účetních dokladů 9
Přezkoušení účetního dokladu 9
Třídění účetních dokladů 10
Pořadové očíslování 10
Opatření účtovacím předpisem 10
Zaúčtování 10
Uložení účetních záznamů (dokladů) 10
Vyřazení účetních dokladů 11

KAPITOLA 3

Majetek podniku 12

Členění majetku podniku 12
Složky dlouhodobého majetku 12
Hmotný dlouhodobý majetek 12
Složky oběžného majetku 12
Zásoby 13
Krátkodobý finanční majetek 13
Pohledávky 13
Kapitál – zdroje krytí majetku 14
Vlastní zdroje 14
Cizí zdroje 14
Aktiva a pasiva 15
Aktiva 15

Pasiva 15
Inventarizace majetku a závazků 16
Inventura 16
Sestavení inventurních soupisů 16
Porovnání skutečného stavu se stavem účetním 16
Vypořádání inventarizačních rozdílů 17

KAPITOLA 4
Rozvaha 20
Funkce a obsah rozvahy 20
Schéma rozvahy 21
Zahajovací rozvaha 22
Typické změny rozvahových stavů 23
Účetní případy 23
Rozpis rozvahy do účtů 26
Účet a jeho podstata 27
Účty aktiv 27
Účty pasiv 28
Účtování na účtech aktiv a pasiv 28
Obraty a zůstatky na účtech 29
Podvojná soustava účetnictví 30
Počáteční účet rozvažný 31

KAPITOLA 5
Náklady a výnosy 33
Náklady 33
Výnosy 34
Podrozvahové účty 37

KAPITOLA 6
Účetní zápisy 38
Hlavní kniha 38
Deník 38
Způsob vedení účetních knih 38
Základní postup provádění účetních zápisů 38
Knihy podrozvahových účtů 40
Syntetická a analytická evidence 40
Syntetická evidence 40
Analytická evidence 41
Vztahy mezi syntetickými a analytickými účty 41
Formální správnost účetních zápisů 42
Obratová předvaha 43
Kontrolní soupiska analytických účtů 43
Kontrolní součty 43
Opravy účetních zápisů 44

KAPITOLA 7
Všeobecné účetní zásady 45
1. Zásada účetní jednotky 45
2. Zásada nepřetržitého trvání účetní jednotky 45
3. Zásada věrného a poctivého obrazu 45

4. Zásada bilanční kontinuity 45
5. Zásada jednotné soustavy účetních záznamů (účetnictví jako jeden celek) 45
6. Zásada aktuálního principu 46
7. Zásada opatrnosti 46
8. Zásada vzájemného zúčtování (zákaz kompenzace) 46
9. Účetnictví jako soustava účetních záznamů 46

Účtová osnova **46**
Směrná účtová osnova pro podnikatele 46
Konstrukce účtové osnovy 47
Prováděcí vyhláška a účetní standardy 47
Účtový rozvrh 47
Zjednodušený rozsah účetnictví 48

KAPITOLA 8

Základy účtování na syntetických účtech 49

Základní účtování krátkodobého finančního majetku a krátkodobých bankovních úvěrů **49**
Hotovostní platební styk 49
Pokladní kniha 50
Účtování 50
Bezhotovostní platební styk 50
Přijaté úroky z vkladů 51
Bankovní úvěry 51
Placené úroky z úvěrů 52
Peníze na cestě 52
Další příklady účtování na účtu Pokladna 53
Ceniny 54
Nákup cenin 54
Spotřeba cenin 54

Základní účtování zásob **55**
Charakteristické znaky zásob a rozdělení zásob 55
Skladovaný materiál 56
Zásoby vlastní výroby 56
Zboží 56
Oceňování zásob 56
Účtování zásob 57
Účtování zásob metodou A 57
Pořízení zásob, převzetí zásob na sklad 57
Aktivace materiálu a služeb 57
Spotřeba materiálových zásob 58

DPH a její účtování **59**
Podstata DPH 59
Základní pojmy 59
Účtování na vstupu (u kupujícího) 63
Účtování na výstupu (u prodejce) 63
Účtování u neplátců DPH 63
Nákup zboží ze zemí Evropské unie 64
Nákup zásob z dovozu 65
Inventarizační rozdíly 67

Základní účtování dlouhodobého majetku **69**
Charakteristické znaky a rozdělení dlouhodobého majetku 69
Oceňování dlouhodobého majetku 70
Pořízení dlouhodobého majetku dodavatelsky 70
Pořízení dlouhodobého majetku vlastní činností 71
Odpisy dlouhodobého majetku 73

Základní účtování mezd **79**
Postup výpočtu mzdy 79
Účtování mezd 79
Základní účtování nákladů, výnosů a výsledku hospodaření **84**
Náklady 84
Účtování nákladů 84
Výnosy 86
Účtování výnosů 87
Výsledek hospodaření 88
Struktura výsledku hospodaření 88
Účtování výsledku hospodaření 88

II. díl

KAPITOLA 9
Účtová třída 2 – Krátkodobý finanční majetek a krátkodobé bankovní úvěry 94
Do krátkodobého finančního majetku zahrnujeme 94
Krátkodobé bankovní úvěry představují 94
Účtování krátkodobého finančního majetku a krátkodobých bankovních úvěrů **95**
Účtování cenin 97
Účtování v účetní jednotce 98
Účtování na bankovních účtech 99
Účtování na účtech bankovních úvěrů 100
Krátkodobý finanční majetek **101**
Oceňování cenných papírů 101
Cenné papíry k obchodování 102
Dlužné cenné papíry se splatností 102
Realizovatelné cenné papíry 102
Vlastní akcie, vlastní dluhopisy 102
Účtování cenných papírů 102
Cenné papíry k obchodování 103
Majetkové cenné papíry **103**
Dlužné cenné papíry **104**
Směnky k inkasu 105

KAPITOLA 10
Účtová třída 1 – Zásoby 109
Účtování zásob metodou A **109**
Oceňovací techniky 109
Účtování zboží 113
Obaly 114
Poskytnuté zálohy na pořízení materiálu a zboží **116**
Prodej materiálu 117
Vyskladnění materiálu nebo zboží v důsledku darování **118**
Reklamace při dodávkách materiálu 120
Materiál vlastní výroby 122
Zásoby vlastní výroby 123
Materiál na cestě a nevyfakturované dodávky 125
Inventarizační rozdíly 127
Inventarizační rozdíly u zásob vlastní výroby 128

Škody na zásobách 129
Ocenění zásob při inventarizaci 130
Účtování zásob způsobem B 134

KAPITOLA 11
Účtová třída 0 – Dlouhodobý majetek 138
Zřizovací výdaje 140
Bezúplatné nabytí, resp. darování 141
Vklad od jiné osoby 142
Přeřazení z osobního užívání do podnikání 142
Poskytnuté zálohy na pořízení dlouhodobého majetku 142
Inventarizační přebytky dlouhodobého majetku 143
Vyřazení dlouhodobého majetku 145
Vyřazení DM likvidací 145
Prodej dlouhodobého majetku 146
Vyřazení bezúplatným převodem (darováním) 146
Vyřazení dlouhodobého majetku v důsledku škody nebo manka 146
Přeřazení z podnikání do osobního užívání 147
Vklad dlouhodobého majetku do jiné společnosti 147
Dlouhodobý finanční majetek 148
Prodej dlouhodobého finančního majetku 150
Pronájem dlouhodobého majetku 152
Operativní leasing 152
Finanční leasing 154
Pronájem podniku 158

KAPITOLA 12
Účtová třída 3 – Zúčtovací vztahy 162
Charakteristika a klasifikace zúčtovacích vztahů 162
Oceňování zúčtovacích vztahů 162
Zúčtovací vztahy z obchodního styku 162
Pohledávky 162
Pohledávky spojené s používáním směnek 163
Závazky 168
Závazky spojené s používáním směnek 168
Zúčtování se zaměstnanci 174
Zúčtování daní a dotací 177
Pohledávky ke společníkům a sdružením 179
Závazky ke společníkům a sdružením 179
Jiné pohledávky a jiné závazky 181
Přechodné účty aktiv a pasiv 182
Časové rozlišení 182
Dohadné účty 182
Opravné položky 183

KAPITOLA 13
Účtová třída 4 – Kapitálové účty a dlouhodobé závazky 185
Charakteristika kapitálu a dlouhodobých závazků 185
Oceňování kapitálu a dlouhodobých závazků 185

Právní formy podnikání 186
Akciová společnost (a. s.) 186
Společnost s ručením omezeným (s. r. o.) 186
Veřejná obchodní společnost (v. o. s.) 187
Komanditní společnost (k. s.) 187
Družstvo 187
Státní podnik 187
Zahajovací rozvaha 187
Základní kapitál v jednotlivých právních formách 188
Akciová společnost 188
Zvýšení základního kapitálu 188
Upsání akcií ve společnostech se zahraniční majetkovou účastí 193
Snížení základního kapitálu 197
Společnost s ručením omezeným 200
Družstvo 202
Komanditní společnost 203
Veřejná obchodní společnost 203
Individuální podnikatel 204
Rozdělení zisku a tvorba fondů 206
Schéma účtování 207
Rezervy 208
Rezervy zákonné 209
Rezervy ostatní 209
Dlouhodobé závazky a úvěry 212
Odložená daň z příjmů 212

KAPITOLA 14
Účtová třída 5 a 6 – náklady a výnosy 217
Účtování nákladů a výnosů 217
Základní charakteristika jednotlivých nákladových skupin 218
Provozní náklady 218
Finanční náklady 221
Mimořádné náklady 222
Základní charakteristika jednotlivých výnosových účtových skupin 224
Provozní výnosy 225
Finanční výnosy 226
Mimořádné výnosy 226
Položky upravující výsledek hospodaření 227
Časové rozlišení nákladů a výnosů 228
Časové rozlišení nákladů 228
Výdaje příštích období 229
Komplexní náklady příštích období 230
Časové rozlišení výnosů 231
Výnosy příštích období 231
Příjmy příštích období 231
Ostatní položky upravující výsledek hospodaření 232

KAPITOLA 15
Účetní uzávěrka a závěrka 235
Uzavírání účetních knih 235
Zjištění výsledku hospodaření z výsledkových účtů 236
Daňový základ a povinnost k dani z příjmů 237

Rozdělení výsledku hospodaření 245
Kapitálové společnosti 245
Individuální podnikatel 246
Veřejná obchodní společnost 246
Závěrka 246
Rozvaha 247
Výkaz zisku a ztráty (výsledovka) 248
Příloha k účetní závěrce 248
Přehled o peněžních tocích (cash flow) 248
Přehled o změnách vlastního kapitálu 248
Předložení, ověření a zveřejnění účetní závěrky 248

KAPITOLA 16
Vnitropodnikové účetnictví 258
Hlavním účelem vnitropodnikového účetnictví je 258
Vnitropodnikové účetnictví vedené formou analytické evidence 258
Vnitropodnikové účetnictví vedené v samostatném účetním okruhu 261

PŘÍLOHA A
Účtový rozvrh použitý v učebnici 265

PŘÍLOHA B
Směrná účtová osnova 273

PŘÍLOHA C
Použité zkratky v učebnici 275

PŘÍLOHA D
Účetní výkazy 277

Rejstřík 283